

CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)
AAN [ABRAHAM VAN WICKEVOORT (PARIJS)]
12 FEBRUARI 1653
5276

Samenvatting: Huygens schrijft Wickevoort eerst over hun beider investeringen in Zwitserland. Hij stuurt hem zijn gedicht op de reis van Anne de la Barre naar Zweden en dat op het portret van Christina van Zweden door David Beck.

Bijlagen: ‘À Madame de la Barre’ (Huygens 1653; gedicht); ‘In effigiem Reginae Sueciæ’ (Huygens 1653; gedicht).

Over een antwoord door Wickevoort is niets bekend.

Primaire bron: n Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, pp. 563-564: afschrift (Constantijn Huygens jr.).

Vroegere uitgaven: nckbloet 1882, nr. 26, pp. 20-21: onvolledig (<Vous trouverez ... moins que rien>, <Quand le feu ... comme poësies et airs, etc.>).

— Worp 5, nr. 5276, pp. 168-169: volledig.

Namen: David Beck; Christina van Zweden; Anne de la Barre; Joseph de la Barre; Elias de la Primaye; Daniël de Morlot; David de Morlot; Pythagoras; Joachim van Wickevoort.

Plaatsen: Bern; Frankrijk; Zweden; Zwitserland.

Titels: *Ballet de la nuit* (1653, Parijs).

Glossarium: air (lied); ballet (ballet); chant (lied); chanteuse (zangeres); pièce (compositie); science en musique (muzikale vaardigheid).

Transcriptie

Copie.

À La Haye, ce 12e Febvrier 1653.

Monsieur,

Quand j’ay veu Monsieur vostre frère se dispenser de la peine d’assister à nos petites assemblées Suisses, et se contenter d’en sçavoir les résolutions, j’ay creu que pour le moins il vous devoit les soings de vous en tenir adverti. Mais enfin je le trouve aussi mauvais escrivain que Résident, le meilleur de ses payemens ne consistant qu’en assignations, à quoy je suis bien content de supplier parfois, mais quand vous examinez qui de deux en a le plus et le moins de loisir pour la pluspart du temps, je pense que vous trouverez plus à propos d’exécuter vostre débiteur principal que non pas la caution, qui n’est qu’accessoire. Pour le présent je n’ay pas grand’ chose à vous dire sur ledit sujet de nostre malheureux canal, sinon que nous attendons sçavoir comment aura esté receue l’offre que nous avons faicte au Baillif de Morges, cousin de Monsieur Morlot, que nous avons seul en teste, de contribuer quelque pièce d’argent chascun à rate de ses portions, pour le dédomager en partie des grosses sommes qu’il prétend avoir desbourssées pour la conservation de tout, sans cependant nous satisfaire par l’exhibition de comptes formels et signés, par le[s]quels il nous puisse paroistre que c’est que nous devons, ou bien que c’est qui nous est deu par ceux qui ont manié la mise et la recepte du canal. Personnes toutes constituées par luy seul, et de l’administration desquels, après tout, il prétend ne devoir aucunement respondre, qui est une misérable condition pour nous autres, qui sommes loing de là et ne voyons rien que par les yeulx d’autruy.

Cependant, si ce galant homme prétend le frein aux dents et se mocque de nos offres, il ne reste que de le veoir excercer sur nostre bien l’exécution dont il nous a menacez, et de laquelle l’autorité qu’il a en son païs le fera aisément veoir à bout, non obstant tout ce que nous avons tasché de luy opposer, jusques à des lettres de cest Estat-icy à celuy de Berne, qu’il est en son pouvoir de faire considérer ou rejeter comme il luy plaist.

Voyez où nous en sommes, depuis qu’un honeste homme, à qui nous avons à faire, en se trompant soy-mesme, nous a trompéz. C’est le pauvre De la Primaye qui s’est ruiné inutilement, jusques à ce que d’autres

intéressez ont esté obligez de mettre la main à l'œuvre, qui présentement nous tyrannisent au subject de ce remboursement que nous ne pouvons sçavoir s'il leur est deu ou point, tant qu'il ne nous en couste par des comptes legitimez et vérifiez. Quand il nous en sera venu d'autres nouvelles, je vous en feray part, ou bien en instrueray vostre frère, qui, j'espère, s'en voudra acquitter comme il doit et, en somme, le pourroit, en faisant copier pour vous les lettres qui nous viennent et que nous rescrivons sur ce subject, qui seroyent les meilleurs informations que vous en sçauriez avoir.

Vous trouverez dans ce paquet des pièces de nature fort différente d'avec celles dont je viens de parler. Ce sont de mes rêveries d'après-souper, produites ces jours passez à l'occasion ¹du voyage de la belle fille de La Barre, que vous avez laissé sortir de France pour aller trouver la Reine de Suède. C'est véritablement une agréable chanteuse et accompagnée d'un jesusne garçon de frère, dont la science en musique m'est encor plus chère | 564 | que le beau chant de la sœur.

Voyez cependant, comme les ²enragez des poètes se plaisent à attrapper toutes sortes de subjects pour avoir matière de rimer, et ne croyez pas que c'est icy l'effect d'une oisiveté présente que je jouisse (car certes je n'en jouis point) mais que c'est mon ancienne coustume et dont j'ay usé au plus pressé de mes occupations, de me desbander l'esprit sur de ce divertissemens qui ça et là rejouissent quelque lecteur et rencontrent parfois la fortune de quelque applaudissement. Pour vous, Monsieur, qui avez fait coustume de me traicter bénignement, j'ose vous produire ces sottises, mais faites-moy la grace ou la justice de ne les communiquer à personne en France qui ne soit informé en mesme temps que ce sont des tastonnemens d'un estranger en une langue qu'il n'a jamais ouy parler au país d'où elle est.

J'y adjouste une épigramme Latyne pour un portraict de la Reine de Suède, que son peintre nous a fait veoir icy, et pour ceste petite pièce je souffre que vous vous la fassiez expliquer par vos litérateurs et ne seray pas marry de sçavoir s'ils voudront soubcrire au jugement qu'on en a voulu faire si universellement icy, qu'enfin j'ay pensé si je ne devois pratiquer la leçon de Philosophe et me dire: 'Où ay-je failly?', voyant que le peuple m'approuve.

Que de papier brouillé pour vous dire moins que rien! Excusez-en la saisi pour ceste fois. Je ne retourneray plus sans matière de plus d'importance.

Quand le feu aura esté mis à vostre poudre, c'est à dire quand en un soir vous aurez veu évaporer en fumée l'énorme dépence de vostre ballet, je vous demande la communication des pièces qui y auront servy et seront communicables comme poésies et airs etc.

À moins que de cest etc., je n'eusse pas trouvé icy où vous dire que je suis,

Monsieur,

[etc.]

Vertaling

Den Haag, 12 februari 1653.

Mijnheer,

Toen ik bemerkte dat mijnheer uw ³broer niet de moeite nam aanwezig te zijn bij onze kleine Zwitserse ⁴vergaderingen en het voldoende vond kennis te nemen van de beslissingen, dacht ik dat hij u tenminste verplicht was u daarvan op de hoogte te houden. Maar uiteindelijk blijkt hij een even slecht schrijver als resident te zijn, daar [zelfs] zijn beste betalingen slechts uit schuldbekentenissen bestaan, waaraan ik gaarne af en toe iets toevoeg, maar wanneer u gaat onderzoeken wie van de twee daarvoor meestal de meeste en de

---

1. <de>.

2. <enrager>.

3. Joachim van Wickevoort.

4. Zie Worp 5, p. 169, n. 1 voor een toelichting op deze zaak.

minste tijd heeft, dan denk ik dat u het passender zult vinden over uw grootste schuldenaar het vonnis te voltrekken dan over de borg, die bijkomstigheid is. Op dit moment heb ik u niet veel te zeggen over ons ongelukkige kanaal, behalve dan dat wij erop wachten te vernemen hoe het aanbod is ontvangen dat wij hebben gedaan aan de ⁵[oud-]baljuw van Morges, neef van de heer [David de] Morlot, dat ons enige plan is, namelijk dat iedereen naar rato van zijn aandeel een hoeveelheid geld bijdraagt, teneinde hem ten dele schadeloos te stellen voor de grote bedragen welke hij beweert te hebben uitgegeven voor het behoud van het geheel, zonder dat hij ons overigens tevreden kon stellen met echte en getekende rekeningen, waaruit ons had kunnen blijken wat wij verschuldigd zijn, ofwel wat diegenen ons schuldig zijn die de kosten en baten van het kanaal hebben beheerd. Lieden die allemaal door hem alleen zijn aangesteld, en voor wier boekhouding hij, als het puntje bij het paaltje komt, meent geen enkele verantwoording te hoeven afleggen, wat een ongelukkige situatie is voor ons, die er ver vandaan zijn en alles slechts kunnen bezien door de ogen van een ander.

Wanneer deze vriendelijke heer toch dwars gaat liggen en zijn neus ophaalt voor ons aanbod, dan rest ons niets dan toe te zien hoe hij op onze rekening de executie waarmee hij ons heeft bedreigd, uitvoert, welke hij door het gezag dat hij in zijn land heeft gemakkelijk volledig kan uitvoeren, ondanks alle bezwaren die wij hebben getracht tegen hem in te brengen, tot aan de brieven van onze staat aan die van Bern, welke laatste hij kan laten bekijken of verwerpen zoals het hem belieft.

Zie eens in welk parket wij verzeild zijn geraakt nu een fatsoenlijk man met wie wij zaken deden ons heeft bedrogen door zichzelf te bedriegen. Het is de arme [Elias de] la Primaye, die zich zonder nut heeft geruïneerd, zozeer dat andere belanghebbenden waren genoodzaakt de zaak ter hand te nemen, die ons nu zodanig tyranniseren inzake deze terugbetaling dat wij niet eens meer kunnen beoordelen of hun dit wel of niet toekomt, hoeveel het ons ook zou kosten volgens wettige en geverifieerde rekeningen. Wanneer ons andere berichten zullen hebben bereikt, zal ik u daarvan op de hoogte stellen, of wel uw broer ⁶daarover inlichten, die, naar ik hoop, zich van zijn taak zal kwijten zoals hij verplicht is en uiteindelijk zoals hij dat zou kunnen, door voor u de brieven te laten kopiëren die ons bereiken en die wij over dit onderwerp terugschrijven, welke de beste inlichtingen zullen zijn die u erover zou kunnen krijgen.

U vindt in dit pakket stukken van geheel andere aard dan die waarover ik zojuist sprak. Het zijn mijn ⁷overpeinzingen van na het avondeten, die ik de afgelopen dagen heb voortgebracht ter gelegenheid van de reis van [Pierre de] la Barre's knappe ⁸dochter, die u uit Frankrijk hebt laten vertrekken om koningin [Christina] van Zweden te gaan opzoeken. Zij is werkelijk een verdienstelijk zangeres, die wordt begeleid door een jongere ⁹broer, wiens muzikale vaardigheid mij nog dierbaarder is dan het mooie zingen van zijn zuster.

U ziet ondertussen hoe de bezetenen onder de dichters er plezier in scheppen alle mogelijke onderwerpen aan te grijpen om te kunnen dichten. En gelooft u maar niet dat het hier gaat om een product van vrije tijd die ik nu zou genieten (want die heb ik in het geheel niet), maar dat het mijn oude gewoonte is, die ik in het drukste van mijn bezigheden heb gebruikt om mijn geest los te laten op deze vormen van verstrooiing, die hier en daar een enkele lezer vermaakt en soms het geluk smaakt enige bijval te oogsten. Aan u, mijnheer, die mij steeds welwillend bejegt, durf ik deze dwaasheden wel te tonen, maar gun mij het genoeg of het recht ze aan niemand in Frankrijk te laten zien of horen, die niet tezelfdertijd wordt medegedeeld dat het pogingen zijn van een vreemdeling in een taal, die hij nooit heeft horen spreken in het land van herkomst.

Ik voeg er nog een Latijns ¹⁰punt dicht aan toe betreffende een portret van de koningin van Zweden, dat de schilder ervan [David Beck] ons hier heeft getoond. Ten aanzien van dit kleine werkje zou ik het goedvinden dat u het laat uitpluizen door uw taalkundigen en ik zou heel graag weten of zij het oordeel zouden willen onderschrijven dat men hier zó algemeen erover heeft willen geven dat ik uiteindelijk heb gemeend de les van

---

5. Daniël de Morlot.

6. Joachim van Wickevoort.

7. 'A Madame de la Barre,' 26 januari 1653 (*Gedichten* 5, pp. 35-37).

8. Anne de la Barre.

9. Joseph de la Barre.

10. 'In effigiem Reginæ Suecicæ,' 18 januari 1653 (*Gedichten* 5, p. 34).

de ¹¹filosoof in praktijk te moeten brengen en tot mijzelf te zeggen: ¹² L'Waar ben ik in gebreke gebleven,'¹ ziende dat het volk mij waardeert?

Wat een hoop papier volgeklad om u minder dan niets te zeggen! Excuseer deze keer dat ik u ermee zo in beslag heb genomen: alleen voor iets belangrijkers zal ik u opnieuw schrijven.

Wanneer de lont in het kruit gestoken is, dat wil zeggen als u op een avond de enorme kosten van uw ¹³ballet in rook hebt zien opgaan, zend mij dan de stukken die daartoe hebben gediend en die meedeelbaar zijn zoals gedichten en liederen, enzovoorts.

Tenzij met dit enzovoorts, had ik nog geen plek om u te verzekeren dat ik ben,

mijnheer,

[enz.]

---

11. Pythagoras.

12. Pythagoras, *Carmen aureum*, 42: "B± B" DX\$0<; J\ \$D, >" ; J\ : @4 *X@< @Û6 ¦J, 8XF20;" (Waar heb ik gefaald? Wat heb ik gedaan? Wat heb ik niet voltooid?).

13. Mogelijk een toespeling op het *Ballet de la nuit*, voor het eerst gegeven in het paleis Petit Bourbon te Parijs op 23 februari 1653, het eerste ballet waarin de jonge J.B. Lully en de nog jongere Lodewijk XIV te zamen dansten.
